

VIKERKAAR

EESTI NOORSOO

RAAMAT-AJARIRI

V AASTAKAIR
TOIMETAJA
M. NURMI

Nr. 4

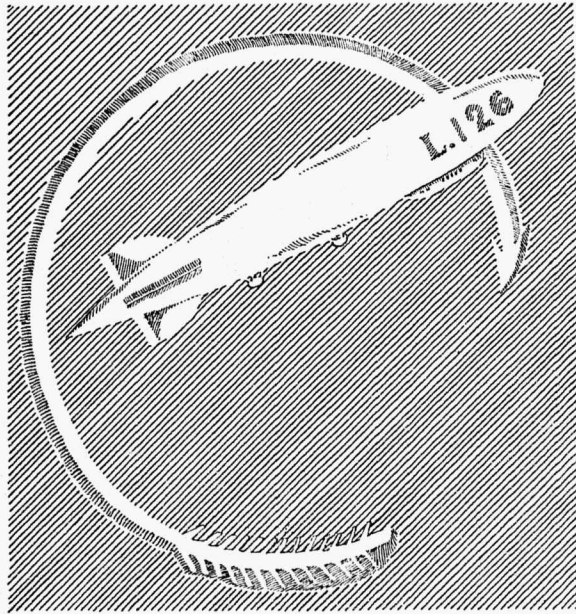
ILMUB 10 NUMBRIT AASTAS

1930

SP. 1919
B. Zitkov

Riigiraamatuks

ORKAAN

TOOKOOL TALLINNAS

Toimetaja L. Jürisson. Haapsalu, Võnnu 13.

Margikorjaja nurga lugejaile.

Vikerkaare toimetus on otsustanud võimaldada margikorjaja nurga lugejaile vahetada vastastikuseid kingitusi järgmistel tingimustel:

1. Vastastikuseist kingitustist osavõtja saatku marginurga toimetaja nimele 25 isesugust postmarki, juure lisades oma aadressi (selgelt kirjutada) ja postikuludeks 10 sendi eest postmarke.
2. Margid peavad olema puhastatud paberist, täiesti terved, mitte väga mustalt tembeldatud ja kõigiti hääs seisukorras.
3. Saadetised loositakse saatjate vahel, nii et iga markidesaatja saab tema poolt saadetud markide vastu 25 teissugust marki.
4. Saadetiste vastuvõtmise viimne tähtpäev on 20. detsembril s. a.
5. Vastastikused kingitused saadetakse laiali nii, et saadetised jõuavad osavõtjate kätte jõulupühade ajal.

Kuidas korraldada margikogu?

Eelmises numbris kirjutasime sellest, et kõige sobivamaks albumiks oleks album täiesti puhta paberiga, mille lehtedele kleepida margid riikide tähestikulises järjekorras.

Üksiku riigi margid on soovitatav kleepida albumi seeriade kaupa, jättes vabad kohad puuduvaile markidele. Et aga teada, kui palju ja missuguseid marke on olemas ühes või teises seerias, seks tuleks muretseda mingisugune margikataloog, milles ülesmääratud ilmumise järjekorras (seeriade viisi) kõik margid. Neid katalooge on mitmesuguseid. Üksikasjalik kataloogide nimekiri ühes arvustusega ilmub lähemas numbris.

Markide kleepimiseks on soovitatav tarvitada faltse, s. o. paberitükke, mis ühelt poolt kaetud liimiga. Faltsi murtakse kahekorra ja üks pool kinnitatakse margi külge, teine aga albumi lehe külge. Niimoodi kinnitatud marki võib albumist kergesti välja võtta. Säärane kleepimisviis on väga kohane, sest kogu suurenemisel võimaldab kergesti ümberkleepimise suuremasse albumi. Faltsid on müügil pakkides: tuhat tükki pakis. Faltside valmistamiseks tarvitatakse erilist liimi, mis ei riku marke. Sindetikoni, gummiaraabikumi ja teiste müügil olevate liimide tarvitamisega peab olema väga ettevaatlik, sest kõik nad sisaldavad happeid ja rikuvad markide värvi. Väga kohane markide kleepimiseks on kliister „Pelikanol“, mis on müügil purkides ja tinast tuubides. Seda võib soovitada faltside valmistamiseks, kui ei ole saada valmis faltse. Margid, mis paigutatakse kogusse, peavad olema täiesti terved, mitte väga mustalt tembeldatud ja puhastatud paberist. Kui mark on hambuline (perforeeritud), siis tal peavad olema kõik hambad. Kui mark on hammasteta (lõigatud), siis tal peavad olema ääred, nii et margi pilt oleks täiesti terve.

Erandiks võib olla ainult mõni haruldane mark, mis võib olla ka mõnede puudustega.

Orkaan.

Boriss Žitkov'i aerotehniline jutt.

1. p ä ä t ü k k.

ee oli Lõuna-Prantsusmaal. Oli vaikne kevadine päev. Määratu õppeväli ¹⁾ kindluse taga oli kiilunud täis piduliku publikuga. Daamide mitmevärvilised päevavarjud kiikusid rahvahulga kohal, nagu õied vartel. Ja nagu hiiglaehitise katus, säras välja kohal õhulaeva selg rõõmsas päikesepaistes. Keegi poisijõmpsikas ronis seltsimehe õlale ja karjus midagi, osutades üle inimeste päade välja keskpaika.

„Eks ole tore sigar?“ küsiteli teda käsitöoline rahvahulgast.

„Jah, tuleb oma paarsada meetrit pikk, ühekorraga ikka ära ei suitseta. Aga all ripuvad mingisugused munakesed, kas vee jaoks, või mis?“ karjus poiss.

„Sääl on masinad, piimahabe!“ parandas teda käsitöoline.

„Muidugi, jah!“ ei annud poiss järele. „Kolmevaadilised ämbrid.“

„Noh, vennas, sinna võib sinusuguseid oma poolsada tükki ära mahutada,“ naeris käsitöoline.

„Tulevad, tulevad,“ kisendas poiss, „kohe asuvad sisse... Jaméne ise. Huraa-a!“

Ta vehkis mütsiga õhus. Rahvahulk hakkas valjemini sumisema ja edasi liikuma, nii et ratsapolitsei suutis vaevu tagasi hoida inimeste tungi.

Keset välja sirutas oma määratud läikivat keret äsja valminud õhulaev. Uhkelt läikisid kere ninapoolse osa all olevad kajutiaknad. Avatud uksest viis trepp maa pääle ja siia sissekäigu juure koondusid reisijad ning saatjad.

Kõik kadestasid nelja reisijat, kõik oleksid tahtnud tõusta ja ujuda ses kevadises õhus. Kuid kõiki ei saanud kadestada: üks reisijaist, õpetlane René, oli kahvatu, ei kõnelnud kellegagi ja käis maha vaadates kogu aeg edastagasi. Ta oli ärritatud ning kartis, et ta viimasel minutil keeldub minemast mööda seda treppi kajutisse. Ta julgustas end ja püüdis mõtelda neile teaduslikele uurimusile, mis neil kõigil tuleb teha õhus. Ta oli pahane, et ta ei saanud rõõmustada ja lobiseda lõbusalt, nagu ta kolm kaasreisijat.

Viimati ilmus kapten Jaméne ise. Ta oli umbes nelja-

¹⁾ Plats, kus sõdurid õppust teevad.

kümne-aastane lühikese kasvuga tugev mees, kikis vurrude ja elavate liigutustega.

„Jajah,“ rääkis Jaméne lõbusa ning kindla häälega, „et mitte hilineda, ei pea ruttama. Rahustuge: täpsalt kell üksteist sõidame välja.“

„Dupont!“ kõnetas ta oma noort abilist. „Kas kõik bensiin on kaasa võetud? Oli ka? Nii, nii. Jah, aga tuvid?“

Saatjate hulgast surus end läbi postiametniku ülikonnas mees, käes suur lame korv.

„Siin on viisteist tükki,“ ütles ta Jaméne'ile.

Korvile oli kirjutatud valgete tähtedega:

„Toulon. Kindlus. Tuvipost.“

Oli kuulda, kuidas linnud korvis sibasid jalgedega ja häälitseisid.

„Siis paluti Teile veel edasi anda,“ ütles postimees ja ulatas Jaméne'ile ümbriku.

„Ah nii! Mõtelge ometi,“ ütles Jaméne lõbusalt, pöördudes publiku poole, „need härrad meteoroloogia-jaamast²⁾ tahavad tingimata tõendada, et nad on meile tarvilikud. Jälle ümbrik, ja säääl nad vist teatavad, et neil siin homme hakkab vihma sadama. Ja-jah, just samadest pilvedest, mille kohal meie hõljume. Hää meelega valan neile veel pool tosinat õlut pähe!“

„Tänage juhatajat,“ ütles Jaméne postimehele ja ilma vaatamata pistis ümbriku tasku.

„Kas kõik on valmis? Palun kõiki asuda kohtadele, kell puudub viis minutit üheteistkümnest,“ teatas kapten reisijatele.

Ärasõitjad jätsid kiiresti jumalaga ja hakkasid üksteise järele kajutisse minema. Viimsena jooksis kapten Jaméne vilkalt trepist üles, tegi käega julge liigutuse saatjate hulgale ja sulges järsult ukse. Vaierite³⁾ juures seisvad sõdurid vabastasid need, orkester müristas lõbusat marssi, rahvahulk hakkas kihama ning mütsidega lehvutama. Kõigis viies allarippuvas masinaruumis löid mootorid põrisema, propellerid hakkasid õhus tiirlema ja kergelt liikus laev edasi mere suunas. Ta sõitis edasi ja tõusis ühtlasi kõrgemale ning kõrgemale.

Reisijad surusid end vastu kajuti lihvitud klaasidest aknaid.

Maateadlane Leroy, pikk, erksa näoga noormees, lobises, žestikuleeris ja kõnetas ikka veel maa päälle jäänuid, kuigi teda enam keegi ei võinud kuulda. Teda rõõmustas see, et päike paistab, et ta on õhus, et nad tõusevad veelgi kõrgemale, ja ta pidas seda päeva kõige õnnelikumaks oma elus.

²⁾ Meteoroloogia-jaam vaatleb ja ennustab ilma.

³⁾ Vaier — tross, köis.

„Vaadake, vaadake,“ hüüdis Leroy oma kaaslastele, „me oleme juba kirikust kõrgemal! Näe trammi — kui naljakas; just kui sitikas! Kae, kõik seisatusid — vaatavad meid! Oh, me oleme juba kellatornist kõrgemal.“

Tema kõrval seisev René tõmbas end kohe aknast eemale, istus sohvale ja vaatas ainiti lakke.

„Sadam! Sadam!“ hõiskas maateadlane. „Meri! Näe aurik — millal ta küll veel sadamasse jõuab? „René! René!“ hüüdis ta seltsimeest.

Kuid René tõusis sohvalt ja läks sõnalausumata kajuti koridori.

Pingutatud tähelepanuga ta vaatles kajuteid. Oma ehituselt tuletasid need meele raudtee esimese klassi vagunit. Ta püüdis mitte mõelda kõrgusele ja imetles, kuidas seltsimehed võisid röömustada ning hõisata, kui ometi selle pöranda all on — põhjatus. René lõi kontsaga ettevaatlikult vastu pörandat.

Ent akna juures seisjad ei raatsinud silmi pöörda Vahe-mere otsatust sinisest lagendikust. Maateadlane vaatles tugeva prismapikksilmaga rannikut, nimetas asundusi, jooksis siiasinna ja pakkus seltsimeestele pikksilma.

„Suurepärane! Ülev!“ röömustas maateadlane, plöksutades päevapildi-aparaadi nupuga. „Nii kontrollime hästi maateaduse kaarte. Ülesvõtted linnulennult!“ „Kuulge, Lantier,“ kõnetas ta oma naabrit, inseneri, „me näeme varsti Genuad, ja siis Korsikat ning Sardiniat. Kui palju me sõidame tunnis? Noh, rääkige ometi!“

„Meie kiirus on praegu...“ algas Lantier rahulikult.

„Noh, rutemini,“ kiirustas teda maateadlane, „kui palju, kui palju?“

„Sada kaheksa kilomeetrit tunnis,“ jätkas Lantier, „kuid vastupuhuv tuul võib meid takistada.“

„Kas kiiremini ei saa? Kui palju on suurim kiirus?“ küsis maateadlane.

„Täiskäik kõigil viiel masinal — sada kakskümmendkaks kilomeetrit.“

„Kas enam ei saa?“

„See on ju kiirem igast kiirrongist,“ muigas Lantier, „kui veel tubli tuul takka puhub, siis hoia alt.“

Siin seisev paks vanake professor Arno naeratas rahuldalt ja vaatas pilusilmil päikesse. Ta katsus lihava käega sohva polstrit¹⁾.

„See on hää!“ ütles vanamees ning laskus raskelt sohvale. Samal ajal astus kajutisse lenduri mütsiga noormees.

¹⁾ Polster — riie, millega sohva kaetud.

„Teie nimele on telegramm,“ ütles ta, andes paberilehe professorile.

„Kuidas?“ ärritus maateadlane. „Miks te enne ärasõitu ei annud? Ah,“ tuli tal korruga meele. „Ma unustasin!“ Ta punastus, rõõmustus ning plaksutas käsi.

„Raadio! Raadio! Ah pagan võtaks, meiegi võime telegramme saata kogu maailma! Kas olete telegrafist?“ pöördus ta noormehe poole.

„Kuulake ometi,“ katkestas professor ta jutu, „kuulake!“

„Pariis, kell 11.20.“

Maateaduse ühingu esimees tervitab kõigi liigete nimel ekspeditsiooni ja soovib edu ning õnnelikku sõitu.“

Professori hääsüdamlikule näole ilmus meeldiv naeratus.

„Mis see on?“ küsis Leroy, nähes telegrafisti käes veel üht paberit.

Telegrafist muutus kohe tõsiseks ja pomises kulme kortsutades:

„See on kapten Jaméne'ile Marcelle'i meteoroloogiajaamast.“

„Teie kapten vist ei usu seda teadust väga?“ küsis professor.

Telegrafist kehtas õlgu ja väljus.

„Niisugusest kõrgusest võib kõigele käega lüüa,“ ütles Leroy lõbusalt. „Aga kus on René?“

Réné leiti köögist, kus ta vestles kokaga. Pannid särisesid ja vaesele Renéle näis, et ta on maa pääl. Ta tegi koguni kokale ettepaneku kartuleid koorida.

„Siia, siia,“ hüüdis Leroy koridorist, „tõepoolest, siin on terve laboratoorium!“

Väsimatu maateadlane vedas kõiki pesuruumi, kus olid duš, vann ja peeglid. Kõik oli puhas, meeldivalt läikisid nikeldatud kraanid.

Ent samal ajal helises kell. Kõik vaatasid ringi ja läksid koridori.

Kapten Jaméne ise seisis uksele.

„Palun einele,“ kutsus ta, osutades käeliigutusega avatud uksele paremal.

Sääl oli näha rikkalikult kaetud laud auravate tuliste vaagnatega.

„Kuulake, sõber,“ kõnetas professor eine ajal René'd, kes oli asetunud aknast võimalikult kaugemale ega söönud midagi.

„Pääsi on — soojasti riietuda, tublisti süüa ja lõbus olla!“

René naeratas pingutatult professori naljatusele.

„Mis teil siis on,“ jätkas tüse vanake, silmitsedes lahkelt René'd, „ega me siin üksi ole, tahate, küsime kohe, millega olid täna valmistatud Rooma paavsti makaronid? Muuseas, kap-

ten," pöördus ta kapteni poole, „mis kirjutatakse Teile Marcelle'ist?"

„Tõesti ei tea. Kus see telegramm on? Arvatavasti ikka sama. Kas Teid huvitab?"

Ja Jaméne andis professor Arno'le meteoroloogia-jaamast saadetud avamata ümbriku.

„Te lubate?" ütles professor ja avas ümbriku.

„Meteoroloogia-jaamade teadete põhjal ootab Pariisi füüsika pääbservatoorium käesoleval ööpäeval tugevat tsüklooni, mis oma teekoninal loodetavasti haarab Vahemere rannikut. Tema tegevus levib kõrgemais õhukihtides. Loeme oma kohuseks hoiatada õhulaeva meeskonda."

Arno andis lehe insener Lantier'le, kes oli vaadanud professorile üksisilmi, kui see luges.

„Mis te arvate sellest?" küsis professor Jaméne'ilt.

„Ah, see on igakord: ikka mingi õpetlane kraaksab. Mõtleb, et mõnikord tabab ka märki. Siis vast saab kuulsaks! Vabandage, professor, et ma nii..."

Jaméne tühjendas klaasi, keerutas vurre ning tõusis lauast.

René istus kahvatult, joonistas kahvliga midagi laudlinale ega vaadanud kellelegi.

„Mis Te mõtlete, Lantier?" pöördus professor inseneri poole.

„Mõtlen, et see on tõsi," ütles Lantier valjult ning rahulikult, „jälginis kogu aeg baromeetrit; see langes järsult, kuigi püsime samal kõrgusel. Meie kõrgus on praegu ligikaudu..."

René kartis kõrgusest kuulda. Ta kargas oma kohalt ja väljus.

„Ei või kuulda kõrgusest," ütles professor, „ta vaeneke läks vist taldrikuid pesema."

„Jah," jätkas insener, „tuleb veenda kapteni viibimata laskumise vajaduses Genuas või Livornos. Umbes poole tunniga oleme säääl."

Murelikult kuulas Leroy seltsimeeste vestlust.

„Kui tõusime tuhande meetri kõrgusele, siis nägin läänes pilvi, nüüd nad oleksid nagu lähemal!" ütles ta ärevuses.

„Ma jälgin neid ka," ütles Lantier, ta toonis tundus rahulikku kindlust, „need pilved kihutavad meile kiiresti järele, tähendab, liiguvad uskumatu kiirusega."

„Orkaan?!" karjus äkki uksele ilmuv René.

„Jah," vastas Lantier, „vist küll orkaan. Igal juhul on oodata järsku tuulehoogu."

„Noh, ja mis nüüd?" küsis René hirmuga.

Professor vaatas paluvalt inseneri poole, lükates teda jalaga laua alt.

„Hädaohule peab vaatama otse silma,“ ütles Lantier rõhuga, „meil võib minna väga halvasti. Kapteni peab käskima kohe laskuda.“

„Ma soovitan,“ ütles maateadlane, „ta ülemusele kohe telegrafeerida, et teda kästaks laskuda! Viibimata!“

Leroy tormas ukse poole.

„Ei,“ peatas teda Lantier rahulikult, „teeme esiti temale endale ettepaneku. Ent kui ta keeldub...“

„Muidugi, muidugi,“ rääkis kaasa ka professor oma sõbraliku bassiga, „miks sõdida isekeskis hädaohu ootel? Öelge, et professor Arno... ja kõik ekspeditsiooni liikmed... paluvad südamlikult... noh, või kuidas säääl öelda?“

Insener Lantier väljus ja suundus kajuti esiossa, kus asus õhulaeva juhatus. Kajuti ees esimese akna juures seisis rooliratta taga Jaméne'i abiline ja vaatas silmi pööramata kompassile. Paremalt istus Jaméne tugitoolis ja mõötis kaardil midagi sirkliga. Ta heitis pilgu tulijale, kuid, nähes Lantier' tõsist nägu, muutus kohe tähelepanelikuks.

„Kapten,“ algas Lantier, „ma arvan, Teil oleks kasulik teada, mis siia on kirjutatud.“

Insener ulatas talle meteoroloogia-jaama telegrammi.

„See ei huvita mind, härra, päälegi ma töötan praegu,“ ütles ta teravalt ning pöördus järsult laua poole.

„Palun Teie tähelepanu,“ ütles Lantier veidi häält tõstes, kuid siiski veel rahulikult.

Jaméne pöördus kärsitult ümber, inseneri poole vaatamata.

„Vaadake,“ jatkas Lantier, osutades käega aknast läände, „vaadake sinna, need pilved — kas need Teid ka ei huvita?“

„Laske igäüht oma tööst end huvitada ja arvestage seadusega, et töötajat inimest ei segata,“ sähvas Jaméne.

„Jätke niisugune toon, kapten,“ ütles Lantier, „pilved liiguvad uskumatu kiirusega, neid kihutab orkaan. Te teate seda ise! Mis õigusega Te ei teatanud meile enne, kui asusime Teie laeva, meteoroloogia-jaama hoiatusi?“

„Mis Te tahate?“ karjus Jaméne.

Ta kaotas kannatuse.

„Me teeme ettepaneku, viibimata laskuda Genuas. Veel ei ole hilja!“

„Ah! Nii?“ hüüdis Jaméne ja vajutas ühele paljudest nuppudest, mis laua kõrval.

Telegrafist tuli.

„Härra Felix! Mitte mingisuguseid eratelegramme! Mõistate?“

„Jah, kapten,“ vastas noormees, murelikult ning kaastundlikult vaadates Lantier' poole.

Insener läks reisijateruumi, kus professor ja maateadlane ootasid tema tulekut põnevusega. Siinsamas istus René sohvale vajunult, pigistades kõigest jõust parema käega vasakut. Teadvus hädaohust erutas teda pöörituseni.

„Kapten keeldus laskumast,“ teatas Lantier sisse astudes. „Ma juhtisin ta tähelepanu pilvedele.“

„Kohe telegramm Touloni ja Pariisi!“ ägestus üleni punane maateadlane.

„Ja keelis telegrafisti,“ jätkas Lantier, „meie telegramme edasi saata.“

„Tühi jutt, ma sunnin teda!“ hüüdis Leroy ning tormas joostes koridori.

Lantier vaatas silmi pöörmata aknast välja. Pilved tulid ikka lähemale ning lähemale, pool silmapiiri oli juba nendega kaetud. Eelväena liikusid ees mustad pilved. Nad kuhjusid ja muutsid vahetpidamata oma piirjooni. Äkki mootorite mürin muutus heledamaks ning käredeamaks.

„Ahaa! Kiirendas käiku,“ ütles Lantier endamisi.

René võpatas ja vaatas professorile.

„Võib-olla jookseme pilvede eest ära,“ ütles vanake, René'le sõbralikult vaadates. „Nad ei jõua meile järele.“

„Ei,“ ütles Lantier kindlalt, „kui see on orkaan, siis ta läheneb meile iga sekundiga kahekümne meetri võrra.“

René ei jõudnud end enam pidada ega varjanud nüüd oma nõrkust.

„Professor, kallis härra Arno, midagi peab tegema, midagi peab ometi tegema!“

Ta näris mure pärast huuli ning sulges silmad.

„Saadame tuvi,“ tuli professorile äkki meele. Ta ei teadnud, kuidas saaks lohutada õnnetut seltsimeest.

„Ja-jah, tuvi, professor, kiiresti,“ palus René.

„Hilja,“ ütles Lantier.

„Lähme, lähme, sõber,“ professor vedas René'd selle kaju poole, kus asus tuvide korv.

„Istuge ja kirjutage.“

„Ei saa, ei saa, ma ei saa midagi,“ oigas René.

Professor kirjutas kiiresti taskuraamatu lehele ja luges ette.

„Toulon, lennustaabi juhatajale.

Käskige Jaméne'i viibimata Genuas laskuda. Orkaan läheneb, ähvardades meie laeva.

Teadusliku ekspeditsiooni juhataja professor Arno.

Kell 1.25 päeval. Õhulaev L 126.“

Professor võttis korvist tuvi. Linnu kaelas rippus metallist toruke, millesse tuli toppida kokkukeerdud kiri.

„Sõber, hoidke ometi tuvi kinni,“ kõlas vanamehe rahustav bass. „Vaadake, kui tark ta on.“

„Jah, tark, tark,“ kordas René, vaadates tuvile lootusega.

Arno avas akna ülemise osa, René laskis linnu välja väri-sevate kätega. Nad nägid, kuidas tuvi seisis ühe sekundi õhu-laeva kõrgusel, ent siis, tiibu üles üksteise vastu tõmmates, laskus kivina.

René vaatas tuvile järele ja temagi oleks tahtnud hüpata kohe alla, merre, et aga ei tarvitseks jääda sellesse lõksu ootama koledaid pilvi. Kuid all ta nägi päikesest valgustatud rannikut ja valge täpina Genua linna. Sääl kaugemal paistis silmapiirini ulatuv Itaalia rannajoon, ning all siniläiklev Vahemeri.

Ent samal ajal katsid pilved päikese, kõik pimenes, ja nagu tormi aimates hakkasid tuvid korvis valjemini sibama ning siis jäid äkki vait.

René vajus sohvale ja kattis kätega näo.

„Professor, professor!“ karjus maateadlane koridorist. „Häbematus! Ta ei taha telegrafeerida! Orjad! Eeslid! Nee-tud! Meeskonnas on kakskümmendneli inimest. Ma lähen kohe masinaruumidesse, seletan, mis sünnib.“

Arno ei jõudnud öelda veel midagi, kui maateadlane juba kadus eeskajuti ukse taha.

„Sacré tonner“⁵⁾, kostis Jaméne'i hää. „Pidage ta kinni!“

Ja seepäale professor kuulis rutulisi samme kajuti lael.

„See on Leroy, kes ronis koridori, mis läbibstab pikuti õhu-laeva kere,“ seletas Lantier.

„Kas ta säält alla ei kuku?“ muretses professor.

„Ei usu. Kuid säält on lahtised trepid igasse masina-ruumi.“

Mureliku näoga jooksis professor Leroy'le järele.

Kuid vaevalt ta avas juhatuse kajuti ukse, kui terve laev äkki õõtsatas ning kajuti põrand vajus viltu.

„Tasakaalusta! Tüürid!“ kisendas Jaméne.

Abi, kes seisis vasaku roolratta juures, hakkas ratast kee-rutama, kuid kogu kajut vajus peaaegu küljeli ja kaldus siis tagasi. Inimesed hoidsid end vaevalt jalul. Jaméne tahtis anda mingi käskluse, kuid ütles vaid:

„Tüürid!..“ ning vaatas abitult ringi.

Pimenes nagu sügisõhtul; oli kuulda, kuidas kogu õhu-laeva kere ragises.

Leroy kuulis koridoris, keset laeva, seda raginat. Talle

⁵⁾ Prantsuskeelne sõimusõna.

tundus, et laev puruneb kohe ning nad kõik kukuvad kivina vette. Kuid säält kõrvalt läheb mingi käik! Maateadlane tormas sinna ja sattus välispoolsele käsi puuga piiratud rõdule. Ta haaras käsi puust, et mitte kukkuda. Tuul vuhises laevast mööda, rebides mingisuguseid imelikke presendist katted, mis rippusid siledal nikeldatud kepil rõdu pööranda kohal. Nende küljest läksid nõõrid umbes poole inimpikkuse kõrguste korvide juure, mis seisid siinsamas.

„Ei, mitte see,“ otsustas Leroy ning läks mööda koridori edasi.

Jällegi käigid paremale ja vasemale. Säält kostis valjusti mootorite mürin. Leroy läks mööda kitsast silda ja sattus masinaruumi sissekäigu kohale. Sellest paistis elektrivalgus. Ümberringi oli ähmane pimedus, ja Leroy'le näis, et see väike

kajut lendab üksi avaruses, mõõtmatus avaruses, mis täidetud selle tiheda ähmase uduga. Ent sees on valgus ja mootori järjekindel töötamine, nagu kuski vabrikus rahulises linnas maa pääl! Leroy laskus ruumi sisesusse.

Üks mehaanik katsus hoolikalt mootori silindreid, kuna teine vaatas numbrilauda, millelt Leroy jõudis lugeda:

„1800 tiiru minutis.“

Elektrilambid valgustasid heledalt kajuti sisemust. Maa-eadlane märkas nurgas veel üht mehaanikut, kes karjus midagi telefoni. Need inimesed naeratasid ja noogutasid päid Leroy'le tervituseks.

„Mingit ärevust ega rahutust!“ mõtles Leroy. „Neil pole seisukorrast aimugi.“ Mootor röökis nii, et võimatu oli rääkida. Leroy võttis taskuraamatu ja kirjutas:

„Orkaan; ta keeldub laskumast.“

Üks mehaanikuist luges selle läbi, võttis Leroy käest pliiatsi ja kirjutas:

„Tähendab, nii on vaja.“

Leroy ronis jälle koridori ning jooksis oma kaaslaste juure. Õhulaev ei õõtsunud nüüd peaaegu sugugi ega olnud kuulda tuule ulgumist.

Siin oligi trepp alla juhatuse kajutisse. Ka siin põles juba elekter.

Lantier seisis tugitooli juures, milles istus Jaméne. Inse-ner rääkis, rõhutades iga sõna:

„Ärge enam laskuge! Hoiduge nüüd keset hoovust; ta äärtel on õhukeerised, nagu kiirelt voolava jõe kallastel.“

Jaméne oli vajunud kuidagi kõssi. Süüdlase ilmel vaatas ta Lantier'le ja kordas:

„Jah, jah, ma mõistan.“

„Pange masinad seisma, ärge raisake bensiini, seda läheb vaja,“ ütles Lantier.

Sõnakuulelikult võttis Jaméne telefonitoru, vajutas nupule ja ütles:

„Kõik masinad stopp!“

Peaaegu hetkega vaikis propellerite mürin.

„Lähme!“ ütles Lantier, märgates sisseastuvat Leroy'd.

„Mis see on?“ küsis maateadlane, kui nad väljusid.

„Ta löi vist kartma ja tõmbas saba sorgu. Vaadake, kui vaikseks ta on jäänud.“

Lantier avas ukse paremal ning astus telegraafiruumi.

„Eiffeli^{o)} torn saadab meile kogu aeg telegramme,“ ütles telegrafist paberilehte ulatades.

Lantier luges:

„Kell 1.20. Pariis. Laskuge, ootame tormi läänest.“

„Kell 1.25 Marcelle. Vali loodetorm. Kas olete terved?“

„Kell 1.28. Toulon. Kuhu tuleb saata ristleja?

Sõjasadama ülem.“

„Kell 1.40. Pariis. Telegrafeeri, kas oled elus?

Louise Jaméne.“

^{o)} Eiffeli torn asub Pariisis. Ta on maailma kõrgeim torn. Tema otsa on üles säetud väga tugev traadita telegraaf.

„Kell 2.10. Marcelle. Püüdke jõuda Aafrika põhjarannikule. Meteoroloogia-jaama juhataja.“

Lantier ütles:

„Telegrafeerige Pariisi: kõik on terved, lendame ühes orkaaniga. Õhulaev on vigastamata.“

Telegrafist lükkas aparaadis mingit kangi ja kuulas hooliga. Tal oli pääs lai vedru, mille otsades, kõrvade kohal, olid telefoni kuuldetorud.

„Merelt saadetakse...“ ütles ta, ja Leroy luges ta käe alt.

Telegramm oli prantsuskeelne:

„Onkaan kihutab ka meid. Itaalia aurik „Varese“. Triivime Sitsiilia kohal. Teame, et keegi ei saa meid aidata. Seltsimehed, hoidke end õhus. Kus te olete?“

„Vastake, et lendame Abessiinia poole, ütles Lantier, väljudes ühes maateadlasega.

Kui Lantier ja maateadlane sisse astusid, silus professor René pääd.

„Kuidas lood on?“ küsis professor Arno.

„Seni lendame umbes kahesaja kilomeetrilise kiirusega tunnis, vist Abessiinia poole,“ vastas Lantier.

Kuid samal ajal tõstis uus tuulehoog laeva üles ja see kole ragin laeva keres pani René jällegi võpatuma.

„Lantier, Lantier!“ palus vaeneke. „Millest see laev on tehtud, ütle, millest?“

„Õhulaeva keres on õhukestest alumiinium-plaatidest terve võrestik, mis on kokku needitud raamistikuks. See kõik on tõmmatud üle mingi erilisest riidest kattega,“ seletas insener.

„See võib...“

Réné ei öelnud lõpuni. Talle nägi juba mõttes, kuidas kogu laev muutub peente plaatide hunnikuks, mis haprad, nagu alumiinium-lusikad, katteriie ripneb inetu kaltsuna, ja nad kõik koos, ühes selle elektri ning masinatega, lendavad kivina põhjatusse...

Ta ei suutnud kauemini välja kannatada seda mõtet. Maa! Maa! Kui hää oleks kas või praegu hüpata aknast, langeda kas või surnuna kindlale pinnale.

„Teate,“ ütles maateadlane, „merel on parem: kui laev hukub, võib ometi hüpata paati või päästerõngasse, aga hüppa siin ka!“ ta osutas pääga akna poole.

„Ei,“ sõnas insener, kuulates kere raginat. „Ei, siin on ka päästevahendeid — langevarje, vastavalt inimeste arvule. Nad asuvad laeva küljel, rõdul. Te istute korvi ja hüppate rõdult alla. Langevari tõmbab end ise lahti, lendab teiega ühes alla, avanedes teel nagu vihmavari, ja korvis istudes te jõuate maa pääle.“

„Aga kui on meri?“ küsis professor.

„Ei,“ vastas Lantier, — ei ole praegu magus maalegi istuda. Oleme praegu Sahara kohal, kuid säälmõllab nüüd niisugune samum⁷⁾, et kui ta teel langevarju ümber ei viska, siis maa pääl matab teid kõrves ikkagi liivaga.“

„Matku või liivaga,“ mõtles René, „kui ainult saaks maa pääle!“

„Ah, need olidki siis langevarjud,“ ütles maateadlane, „umbes kolm tosinat nägin neid, kui käisin ülal. Vasemal rõdul...“

René väljus. Hirm suurendas ta otsustusvõimet. Ta läks juhtimisruumi, säält trepist üles. Koridor oli valgustatud üksikute lampidega. Säälmõ mingi käik. Ta ruttas. Ta tundis, et kui ta ei leia langevarju, siis hüppab lihtsalt maa pääle: tühi avarus all põletas, hirmutas ning tõmbas teda. Ahaa, säälmõ korv! Ta tõmbas äärmist langevarju, presendist vari ronis oma rõngal mööda siledat keppi kuni käsipuu avauseni. Siia René tõmbas ka selle varju külge seotud korvi. Asetas selle rõdu äärele käsipuust vabale kohale...

Ta kiirustas, sest tundis, et need on viimased minutid. Vaid natuke veel — ja saabub moment, millal ta mõtlematult hüppab pää ees alla, et aga vabaneda sellest hirmust. Silmi pilutades ronis ta korvi. Ükskõik. Ta hoidis ühe käega krampulikult korvi servast, teisega tõukas. Korv libises rõdult. Langevari tõmbus lahti. René langes meelemärkusetult korvi põhja.

René avas silmad. Ta ei saanud aru millestki: täieline vaikus, ta on korvis, ta kohal mingi vari, mille keskel on ümarik auk, kust paistab sinine taevast. Talle näis, et see kõik on unes. René vaatas imestusega ega osanud arvata midagi. Kuid äkki, nagu tõuke mõjul, ärkas ta mälestus: ärasõit, orkester, orkaani puhkemine ja see viimane hirmus hetk, kui ta tõukas korvi eemale. Ta tõusis püsti ning vaatas ringi. Talle näis, et ta ripub liikumatult õhus, et hoiab end ülal tugevate nõõridega selle määratu varju all. See oli hoopis uus tunne, — täieline üksinduse tunne heledas avaruses. Endine hirm oli kadunud. Ta vaatas alla. All levis hallikas-kollane tasandik, mis lõppes vaid idas silmapiiril mere sinise joonega. Talle näis, et alt puhus kerge tuuleõhk, kuid mitte kõrguste jääne tuul, vaid soe nagu maa elav hingus.

René leidis taskust paberitüki ja viskas selle üle ääre — paber lendas üles.

„Ma laskun nii kiiresti, et jõuan paberist ette,“ arutas René ning hakkas tähelepanelikult silmitsema maad.

Langevari lähenes kiiresti maale, liikudes samal ajal ida poole. René'd haaras äkki niisugune rõõm, et oleks tahtnud

⁷⁾ Liivatuisk.

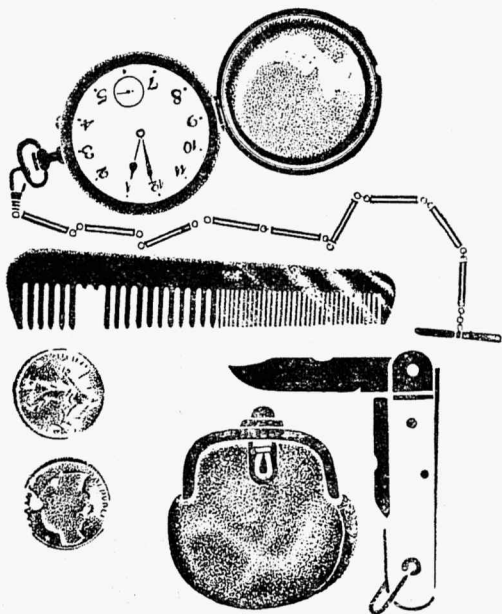
laulda ja karjuda. Ta hüüdis — kuid talle näis, et see ei olnudki tema hääl, nii nõrk oli see. Ta karjus kõigest jõust, kuid jällegi kõlas hääl õõnsalt, nagu kustki kaugelt. René teadis raamatuist, et hääl hajub tühjas õhus, kuid ta ei arvanud, et nii tugevasti. Ta oli nüüd kindel, et jõuab maa pääle ja rahustus täiesti. Silmitsedes hoolega hallikas-kollast välja oma all märkas ta järsku musti täppe. „Need on ju palmid,“ aimas ta äkki ja mõistis, kui kõrgel ta on. Hirnu pööritav värin läbis-tas keha, kuid ainult sekundiks. René kogus end uuesti ning istus korvi põhja.

„Ükskõik,“ mõtles ta, „võin rahulikult istuda, midagi ei tarvitse teha, ja maa pääle jõuan kindlasti.“ Kuid tal ei olnud kaua püsi istuda. Ta kargas üles, vaatas, kas läheb veel palju aega, ja istus uuesti. Ta otsis paberossid üles ning hakkas suitsetama. Maa oli juba nii lähedal, et René seletas palmide salku, nägi ka selgesti, et kõrves on vaikne ega keeruta tuul liiva. Ta veendus lõplikult õnnestunud laskumises. Teda valdas ootamisrõõm, nagu oleks ta kauase reisimise järele lähenenud rahulikus vagunis kodulinna.

Ent palmide all istusid somaalid, metslased, selle kõrve mustad elanikud, kel hirmsad piigid, mille teravikkude all on konksud, et neid ei saaks haavast välja tõmmata. Oma teraste silmadega nad märkasid juba ammu langevarju ja otsustasid ühel hääl, et mingi jumal lendab taevast. Ta elab arvatavasti selle ümariku telgi all ja lendab õhus. Kuid just nüüd René vaatas jällegi korvist, ning somaalid nägid selgesti valget inimest. Telk lendas üle palmide ja laskus läheduses. Metslased peitsid end palmide taha ning piilusid. Hüpates korvist suundus valge inimene otse palmide poole. Metslased — neid oli lgi tosin — haarasid kohe relvad. Kuid juht andis neile märku peatumiseks. Ta nägi, et valgel ei ole relvi: ta tuli midagi lauldes. Kui ta oli umbes kümme sammu peidukohast eemal, astus juht puude vahelt välja. René naeratas nii rõõmsalt, rääkis ja sirutas käsi nii vastutulelikult, et kõigutas metslase kahtluse. Metslane sai vaid aru, et see valge räägib samuti nagu härrased Džibutis: kui ta maha lüüa, ei jõua keegi arvata neid sekeldusi. Ent René lobises ning lobises. Metslased tulid peidukohast välja ja piirasid ta ümber. René püüdis nende sõnadest kinni vaid: „Džibuti.“ Nad teavad Džibutit, Džibuti ei ole siit kaugel. „Džibuti, Džibuti!“ kordas René.

Somaalid näitasid idasse. Varsti nad mõistsid, et valge ei tunne teed ja palub end saata. Juht ühes kahe saatjaga viis ta sinna, kus kõrgustikult oli näha mereriba. René vaatas tagasi: metslased olid kogunenud ümber langevarju, käratsesid ning sorisid presenti. René jõudis vaevalt järele pikkadele alasti meestele, kes astusid kergesti liival. René higistas, ko-

mistas, kuid sellest hoolimata lobises vahetpidamata. Nad läksid mere poole, India ookeani poole — seda teadis nüüd René. Ent sääl kaugel ongi valged majad. Kaks saatjat andsid oma relvad kolmandale üle ja saatsid nüüd René'd vaid kahekesi. Nad seletasid märkide abil, et relvadega ei tohi linna minna. Nüüd oleks René ka üksi võinud minna, kuid metslased lootsid tasu saada ega jäänud maha. Nad olid juba õige lähedale jõudnud, kui somaalid äkki peatusid ja hakkasid midagi karjuma oma vastikus, kriuksuvas, kurguhäälikutega keeles. Nad näi-

Asjad, mis René kinkis metslastele.

tasid, et nad on alasti, tõmbasid René'd riietest ja näitasid linna poole. Sellejuures tegid nad hirmsaid nägusid. René sai viimati aru, — talle seletati, et alasti ei tohi linna ilmuda. René vabanes meelsasti üleliigsest riietusest, juba teel oli ta tahtnud kuube ära heita. Ta võttis seljast pesu ja andis oma kaaslastele. Ta ise pidi metslastele riided selga tõmbama. Särk ei ulatunud juhile vööni ja ragises vähimagi liigutuse juures.

Päälük tähendas väga ilmselt René kuld-taskukellale. Õnelik inimene on alati helde, ja René andis kella meelsasti metslasele. Andis ka taskunoa, kammi ja rahakoti kahe frangiga.

René nägi rannal asuvat linnakest, mille ehitiste rägast kerkis uhkesti esile valge maja, tornis prantsuse lipp. Nad tulid

agulisse. Sääli olid määratud savionnid, ilma akendeta, ukseks avaus, nagu mingid koopad, mille ümber askeldasid närudes naised, inetud ning räpased. Nad pöördusid kõik ümber ja karjusid midagi René kaaslastele. Alasti lapsed roomasid tolmusel tänaval. Samas istusid unised norus vanakesed nende koobaste varjus, kust kandus neegrielamute vänget haisu. Kuid varsti jõuti linna, kus valged inimesed käisid korkkiivreis ja valgeis ülikonnis. Rühm musti sõdureid marssis tänaval püssidega. Valgete supelpükste ja valgete kuubede tõttu, mida nad kandisid, näisid nad veel mustemad.

René silm ei saanud neid kuidagi ühendada tervikuks: kord talle näis, et ainult valged püksid marsivad õhus, siis ta nägi jällegi vaid musti jalgu ning päid liikumas eraldi. Teda rõõmustasid majad, mis ehitatud euroopa suvilate laadi, ta kuulis prantsuskeelist kõnelust. René käis keset tänavat, ja möödaminejad seisatasid ning vaatasid järele sellele inimrühmale. Keegi härra jooksis ta juure ja küsis:

„Te olete härra René? Eks ole?“

René oli hämmastunud ning püüdis meeletuleta, kus ta on näinud seda inimest.

„Te olete õhulaevalt, eks?“ küsis see edasi. Neid ümbritses juba salk inimesi. Kuhu kadusid mustanahalised, seda René ei saanudki teada. Kõik nimetasid teda nimepidi, rääkisid, et isegi rühm sõdureid saadetud teda otsima. René viidi asevalitseja lossi juure, sama valge maja juure, mida ta nägi juba kaugelt. Ta sai teada, et õhulaevalt oli raadioteel palutud otsida teda, René'd, kõrvest. Ta punastus ja häbenes. „Võib-olla nad on ise meeleheitlikus seisukorras ja mõtlesid siiski minu päale, kuid mul ei tulnud rõõmu pärast neid enam kordagi meele.“

René rõõm kadus korraga, ta tormas nüüd juba ärritatuna asevalitseja kabinetti.

Näis, nagu poleks orkaan puhunud enam tuulena, vaid kohiseks veeojadena taevast. Pimenes; Pariisi tänavad muutusid sogasteks ojadeks. Kustki rebenes poesilt ja lendas õhku nagu paberileht. Tänavad tühjenesid, kuski tormas vaid hiliinenud auto läbi veevoolu. Kuid Eiffeli torni jalal puiestikust trügis salk inimesi. Tormipuhangud kiskusid daamide vihmarvarje ning rebisid riideid. Eiffeli torn — see raudhiiglanegi, paindus nõtkelt, ta toetus oma võrestik-jalgadel kindlale alusele ja võitles orkaaniga. Järkude rauast ristraamides ulus tuul, terve torn kõmises. Temal asusid traadita telegraafi antennid — kõrvad, mis kuulevad häält kaugest Ameerikast, püüavad

kinni abipalved ookeanil hukkuvalt aluselt *) ja lõpmatus avaruses eksivalt õhulaevalt.

Eiffeli torn võib hüüda üle poole maailma: viibimata, ühe hetkega viib elektrilaine ta hääle nii Amazoni kallastele, Jäämerele kui ka Sahara kõrbe; väike väljaaparaatki kuuleb ta vägevat häält.

Pimedas õhus süttisid antenniliinid fosforilises valguses.

Ent trügivad inimesed telegraafijaama juures ootasid kärtsitult uusi teateid õhulaevast. Siin valvas ajalehe kirjasatjaid, õhusõitjate sugulasi ja lihtsaid uudishimulikke. Kuid maa all, kuhu jaam oli peidetud, käis oma töö edasi, kõrged antennid võtsid vastu ning saatsid edasi telegramme igast maailma nurgast. — praegu oli appihüüdeid Atlandi ookeanilt, hukkjate oigeid Vahemere laevult. Kuid neid, kes seisid jaama juures vihmavalingu all, huvitas vaid õhulaeva L 126 saatus.

Torni läheduses asuv kohvik oli täis kiilutud märgade külalistega. Siiski paukusid ukсед ja ikka uusi ning uusi tuli juure Kõik vaidlesid, karjusid, olid nii erutatud, et võõrad inimesed kõnelesid üksteisega nagu sõbrad.

„Härrad!“ hüüdis keegi uustulnuk, kellelt vesi jooksis ojadena. „Kuulake viimaseid uudiseid: õhulaev on vigastatud, gaas väljub temast, nad vajuvad. Adeni jaam püüdis kinni selle telegrammi ja saatis siia!“

Kõik vaikisid minutiks. Kõik kujutelid, kuidas õhulaev kukub tormis ning pimeduses tundmatule maale. Kuid kohe tõusis sumin uue hooga, arutati laeva seisukorda.

„Proua Jaméne on ise jaamas!“ hüüdis keegi.

„Huraa-a!“ karjuti. „Telegramm Džibutist: René on säääl.“

„Osav mees!“ hõikas keegi.

„Jättis seltsimehed maha!“ karjus üks sõjaväelane teistest üle.

Jällegi ebamäärane kära ning hüüded.

Nii möödus pool tundi, rahutu häältemeri hakkas vaikima, keegi ei toonud uusi teateid. Toolile ronis telegraafijaamast tulnud inimene, nii märg, nagu oleks ta äsja Seine'ist *) üle ujunud, ja hüüdis:

„Kodanikud! Õhulaev lubas telegrafeerida iga kümne minuti järele; nüüd on juba varsti tund aega, kui säält ei ole enam ainustki teadet.“

Kõik vakatasid ¹⁰⁾, oli kuulda, kuidas vihm mürises õues.

*) Alus — laev.

10) Seine — jõgi Pariisis; ¹⁰⁾ vaikisid äkki.

„René telegrafeerib,“ ütles kõneleja, „et säääl, Džibutis, on vaikne...“

„Asevalitseja lossis muidugi tõmbust ei ole!“ ütles sõjaväelane nurgast kurjalt. „Küll on vemmal. Istub ja pumpab konjakit...“

2. p ä ä t ü k k.

hulaev L 126 lendas juba teist ööpäeva õhus. Meeskond vahetas vahte sama korralikult kui töötasid mootorid. Väsinud Lantier mõtles pingutusega, mis pääle hakata. Ja oli ka, mille üle mõelda.

„Kus me oleme?“ päris Leroy.

„Somaali poolsaare kohal,“ vastas Lantier väsinud häälega.

Leroy nõudis, et Lantier näitaks talle nende täpsa asukoha ja vedas inseneri kaardi juure.

„Mis kära säääl koridoris on,“ küsis ärcvalt sisseastuv professor, „terve meeskond on jalul.“

„Me vajume alla,“ ütles Lantier. „Laev laseb gaasi välja. Meeskond viskab ballasti välja.“

„Pagan võtaks! Ta võib ju kõik välja lasta!“ hüüdis Leroy erutatult.

„Võib küll,“ ütles Lantier, kelle väsinud hääles kõlas endine kindlus. „Gaas võib välja tulla küll, kuid me arvestasime nii, et õhulaev ei lasku enne, kui jõuame India ookeani kaldale.“

„Kas telegrafeerisite meie seisukorrast?“ küsis Leroy.

„Meie telegraaf ei ulatu praegu ühegi raadiojaamani, meie telegramme ei kuule keegi. Kuid, vabandage ma olen väsinud, heidan paariks tunniks magama.“

„Heitke, heitke, sõber!“ ütles professor hoolitsevalt, säades patja.

Lantier vajus sohvale ning uinus kohe.

Kapten Jaméne juhatas koridoris ballasti väljaheitmist; seda visati teatud hulk kindlate vaheaegade järele. Kõik viis mootorit töötasid täie jõuga, ja õhulaev lendas saja kahekümnekahe kilomeetrilise tunnikiiirusega kagusse ookeani kalda poole.

„Näe, mis nad tegid,“ kirus Jaméne kuuldavalt.

„Milles asi seisab, kapten?“ küsis mehaanik osavõtuga.

„Noh, kuidas siis!“ jatkas Jaméne, häält meelega kõrgendades, et kõik kuuleksid. „Need härrad õpetlased peavad endid peremeestena ülal ja oma tujukate nõudmistega viisid...“

„Mis on, kapten?“ küsis mitu häält.

Mehed jätsid töö, Jaméne'i ümber tõmbus tihe ring.

„Nojah,“ jatkas Jaméne peaaegu karjudes. „Juba tõuse neile kõrgemale, juba lasku madalamale, ja seda kõik nagu teaduse pärast, uurimiste jaoks, ja nii sattusime orkaani hoopide alla, mis põrutasid ning muljusid laeva kere. Küll on tükki, kui me kõrbe kukume!“

„Mis siis teha?“ küsis mehaanik.

Meeskonna lõbus meeleolu muutus kohe tusaseks ning ärevaks. Kuuldusid hääled: „Kas neid siis tõesti ei saa taltsutada? Mis nad topivad endid!“

„Mind seob käsk täita nende nõudmisi,“ ütles Jaméne haavunud ilmega. „Teie — see on teine asi...“

„Seltsimehed!“ hüüdis teiste hulgast sünge ning kurja näoga madrus. „Me peame kapteni päästma narrist seisukor-
rast, muidu oleme kõik kadunud. Tarvis nad kinni panna ja valve alla säada.“

„Tõsi! Tubli poiss, Etienne!“ hüüdis meeskond, „mis me veel ootame!“

Kümmekond meest suundus mööda koridori eeskajuti trepi juure. Kuid samal ajal tuli koridori lõpus nähtavale Leroy.

„Ahaa, üks on juba säääl, seis!“ karjusid madrused Leroy'le.

„Küllalt peremeest mängida!“ kisendas talle näkku madrus, kes teisi juhtis. „Te olete areteeritud!“

Ja ta haaras maateadlast õlast.

„Mispärast, mis on?“ hüüdis Leroy ja tõukas madruse käe ära. „Mis rumalus see on!“

Ta silmitses kiiresti madruse erutatud nägusid: Jaméne'i tige ning võidurõõmus naeratus torkas talle silma, ja hetkega aimas Leroy kõik.

„See on häbematus!“ kisendas Leroy, põlgusest üleni punane. „See lurjus ässitab teid!“

Ta osutas kapten Jaméne'ile.

„Kuidas te julgete!“ tungis Jaméne pääle.

Kuid Leroyd oli raske taltsutada. Tema ägedus ei olnud seda liiki, mis ruttu jahtub.

„Ma tõestan kohe kõigile, et Teie...“

„Koristage ta siit!“ mõirgas pikk madrus ja kargas Leroy kallale.

Tõusis sumin ning kisa, kaks mehaanikut hoidsid madruseid tagasi.

„Las ta räägib!“ hüüti madruse hulgast.

„Minema!“ nõudsid teised.

Leroy hingeldas, ta teadis vaevalt, missuguste sõnadega ta rääkis, kuid kõik vaatasid talle silma ja nägid, et see mees ei valeta.

„Vaadake, vaadake,“ rääkis Leroy oma taskuis kobades,

„siin on kiri orkaani kohta, mis ilmajaam saatis veel enne ära-sõitu. Ta ei tahtnud lugedagi, keksis seni, kuni oli vaikne, ja keerdus närtsuks kokku, kui orkaan pääle tuli.“

Leroy lehvitas õhus kirja.

„Aga miks te endid juhtimisse segate?“ karjus pikk madrus.

„Kui poleks olnud insener Lantier'd,“ jatkas Leroy ägedusega, „kes teab, mis meist siis oleks saanud.“

Leroy rääkimise ajal vaatas Jaméne kogu aeg taskukella. See ei olnud õieti kell, vaid tasku-kõrgusemõõtja, ja see näitas Jaméne'ile, et maani oli veel umbes viiskümmend meetrit. Ta oleks tahtnud nüüd, et õhulaev oleks sõidu päält põrganud vastu maad, et meeskonnale tõestada oma õigust ja Lantier' alatust. Kuid peaaegu terve meeskond oli juba reisijate poolt, ilma-jaama kiri käis käest kätte, ja Jaméne kuulis, kuidas nurin läks järjest ikka valjemaks.

„Las juhib teid siis see lastehaiguste professor!“ ütles Jaméne solvavalt¹¹⁾ ja läks mööda koridori oma kajutisse.

„Mis me ometi seisame?“ ütles äkki pikk madrus. „Hak-kame jälle loopima üle parda!“

Leroy vihastus ning tahtis jälle hakata kõnelema, kuid naeratas äkki: meeskond hakkas üksmeelselt ballasti heitma üle parda — need olid korralikud liivakotid, millele kirjutatud nende igäuhe kaal.

Maateadlane läks oma kaaslaste juure.

„Te karjusite sääli nii valjusti,“ ütles professor talle vastu tülles, „et kõik oli siia kuulda; kuid see inimene on väsi-nud, magab.“

„Pole viga, kõik on korras,“ ütles Leroy ja läks akna juure. Mõõtmatu liivameri levis silmapiirini. Mootorid mü-risesid, õhulaev lendas edasi ookeani kalda poole, lootes säält leida varju ning abi.

*

„Ma palun Teid saata iga kümne minuti järele raadio-sõnum, võib-olla nad tabavad selle ja vastavad,“ ütles René Džibuti asevalitsejale.

Ent see jalutas, sigar suur, kabineti vaibal ja kordas:

„Ma tõesti ei tea, kuidas aidata; saatsin telegrammi Pariisi.“

„Midagi peab tegema. Pool öö-päeva juba ei ole teateid. Mootorid võisid seisma jääda, gaas väljuda, ja nad ootavad kusagil liivas näljasurma,“ rääkis René murega.

Asevalitseja kehtitas õlgu.

„Noh, öelge mulle, mis ma nimelt pean tegema?“

Ja asevalitseja seisatus René ees.

¹¹⁾ haavavalt.

Nii imelik kui see ka oli, tabas see küsimus René'd ootamatult.

Tõepoolest, kuidas aidata õhulaeva, mille asukohta ei ole teada? René püüdis kiiresti midagi välja mõelda, kuid ei saanud. Ta läks Somaalimaa kaardi juure, mis rippus kabineti seinal, ja hakkas arvama. Ah, miks ta ei küsinud Lantier'lt, kuhu nad tahavad sõita. Kellel siis selleks mahti oli. Ta püüdis end asetada oma mahajäänud seltsimeeste seisukorda. Äkki talle selgus, et õhulaev peab tingimata püüdma mere poole, ookeani kaldale. Meri — see on ainuke tee, mille kaudu neile võib abi tulla.

„Noh, kuidas?“ ütles vahepeäl asevalitseja, nähes, et René on kimbatuses. „Lubage, ma panen teile ette teotseda minu nimel, käsutage mind, nagu Teile . . .“

„Vaadake, vaadake, mis tuleb teha: reidil on aurik, prantsuse reisijateaurik! See tuleb saata piki Somaalimaa randa lõuna poole.“

„Mis?“ imestas asevalitseja.

„Õhulaev tuleb randa, kui ta juba praegu säääl ei ole. Kuid kohe — see seisab Teie võimuses.“

René'l oli seltsimeestest kahju. Ta mõtles, et võib olla praegu, võib olla just sel hetkel nad hukuvad kõrves janusse, kuumusse, liivamerre, ja ta tahtis tingimata otsustaval hetkel tulla seltsimeestele appi.

Aurik „Pierrette“ sai asevalitsejalt käsu minna ranna äärt mööda otsima kadunud õhulaeva. René ei liikunud komandosillalt. Ta ei pannud pikksilma käest, kuigi teadis, et õhulaeva võib kohata vaid palju enam lõuna pool. Iga poole tunni järele saadeti raadioteade:

„Õhulaev L. 126.

Sõidame appi, telegrafeerige, kus te olete.

Aurik „Pierrette“. René.“

Kõik reisijad olid elevil. Kõik rääkisid ootamatust ettevõttest, millest neil tahtmatult tuleb osa võtta.

Saabus troopikaöö. Laineharjul lõi põlema ookeani virvendus fosforilises valguses. Hakkas juba puhuma mussoon¹²⁾, mandrilt liikus soe hingus. René vaatles tähti ja talle näis, nagu oleks vilksatanud õhulaeva helgiheitja. Ta jooksis telegrafisti juure, kes oma pääs olevate kuuldeklappidega jälgis kõiki häali, mida püüdis kinni telegraafi antenn.

„Ei ole midagi, härra, seni ei ole midagi!“ nende sõnadega võttis ta igakord René vastu.

¹²⁾ Tuul India ookeanil, mis suvel puhub edelast, talvel aga kirdest.

René'le näis et laev vaevalt liigub, kuigi ta tegi 18 sõlme¹³⁾. René jooksis mehaaniku ning kütjate juure ja palus käiku kiirendada. Auriku kahe masti vahele olid rõngaste külge kimbuna kinnitatud telegraafi antennitraadid, nende juurest viis juhe raadio-kajutisse. René vaatas neile ja talle näis, et ta nüüd kohe kuuleb vana Arno häält.

„Ei ole midagi, härra, seni veel midagi!“ vastas telegrafist igakord.

Puhus kaunis kõva edelatuul, kui René hommikul tuli laevalaele. Ta ei olnud end lahti riietanud ega peaaegu sugugi maganud. Telegrafistid vahetusid, kuid uus rääkis ikka sedasama:

„Seni veel midagi, härra, ei ole midagi!“

Reisijad olid ka ärritatud, kuid nad kahetsesid vist René'd enam, kui kadunud õhulaeva.

„„Pierrette'ilt“ teatatakse, — telegrafeeris asevalitseja Pariisi, — et kogu Somaali rannikul ei olnud näha õhulaev L. 126.“

„Pierrette'i“ kapten veenis René'd lõpetada see hulkumine mööda Somaali ranna äärt.

„Me kulutame kõik söed ära, ja ma ei või ometi riskeerida minu hoole usaldatud reisijate ning meeskonnaga, nagu Teie Jaméne. Ühe katastroofi asemel tuleb kaks,“ seletas merimees.

René pidi alistuma. Aurik pöördus kirdesse, võttes kursi Colombole¹⁴⁾. Pärasse puhus juba tublisti kõvenenud mussoon.

René oli meeleheitel. Kui see oleks seisnud tema võimuses, ta oleks siin Somaali rannas sõitnud seni, kui oleks põletanud katla all kõik söed, kogu mööbli ja kõik iaeva laudseinad. Ent nüüd ei olnud mingit lootust.

Ookean oli peaaegu vaikne, ainult lauge lainetus veeres laeva alt läbi, nagu ohkus. Oli palav. Reisijad istusid laevalael purjeriidest varju all. Need olid lõbusad ning rikkad huvireisijad. Nad olid pettunud, et huvitav vahejuhtumine ei õnnestunud ja nad peavad asjata aega viitma tühjal ning igaval ookeanil. Nad vaatasid muigega ja kahetsusega René'le. Tema aga ei leidnud endale paika, seisis ja vaatas läbi resti kütteruumi. Aeg-ajalt kõlksusid säääl labidad vastu raudplaate, ahjude ukсед avanesid ning kütjate poolalasti kujusid ujutas punane fantastiline valgus. René ei võinud vaadata turistide muretuid nägusid. Ta hüppas restile, leidis tee kütteruumi ja laskus sinna mööda järsku raudtreppi. Oli palav nagu põrgus. René imestas, kuidas siin võib veeta ühe tunni, rääkimata sel-

¹³⁾ Meresõidu kiirust mõõdetakse sõlmedes. Sõlm on 1¾ kilomeetrit. Täheandab, laev sõitis tunnis 31½ klm.

¹⁴⁾ Colombo sadamlinn Tseiloni saarel.

lest, et töötada kogu neljatunniline vahetus. Kütjad olid vööst saadik paljad, kulmude kohale oli igapähe seotud võrgust higrätt, et higi ei valguks silma.

„Märtrikroon,“ mõtles René. Kuid märtrid olid ise päris ülevas tujus.

„Nii siis seltsimehi ikka ei leidnud?“ küsis üks osavõtlikult.

„Aga vaat see mees teab, kus nad on,“ ütles labidaga noormees, osutades vanale pikakasvulisele kütjale.

„Tean,“ sõnas see kindlalt. „Me kõneleme neist siin kogu aeg. Asi on väga lihtne.“

René kuulatas.

„Jah, väga lihtne,“ jatkas kütja, „neil lõppes bensiin, mõistate?“

Samal ajal kõlas labidalöök vastu plaate. Nagu üks mees avasid kütjad ahjuksed. Talumatu kuumus löi kitsasse kütteruumi, kuid poolpaljad mehed, olles peaaegu tules, võtsid labidatega süsi ja loopisid neid ahju kurku hoogsalt ning ebariiliku osavusega.

René vaatas tulle, pilutades silmi kuumuse tõttu. Kuid ahjud suleti, ja sügavalt hinge tõmmates, jatkas pikk kütja:

„Bensiin lõppes. Rumalus oleks olnud neil sinna liivasse jääda,“ ta osutas labidaga läände, „nad läksid tuule järgi. Kui moonana on, siis viib see nad Indiasse ikka.“

„Arvate?“ haaras René sellest mõttest kinni.

„Tõsijutt: merel võivad mõnele laevalegi sattuda, kuid kõrves — kes loll sinna lendab? Ohoo! Nad on veel enne meid Indias.“

Kõik kütjad kogunesid René ümber ja ootasid, mis teadusmees ütleb. Pikk kütja keeris endale suitsu, võttis labidaga ahjust söe ning hakkas suitsetama. René oli nii üllatatud, et seisis ja vaatas seda higest, söetolmust mustunud meest: ta ei oodanud, et siin, ses allmaailmas, inimesed mõtlesid ja otustasid asjalikult.

„Täitsa õige,“ sosistas René, „miks sellest vaikisite?“

„Mis nüüd meie endid sinna vahele topime? Sää! vist ikka targemaid inimesi mõtlemas.“

„Kuid miks nad ei telegrafeeri?“ tuli Renél meele küsida.

„Aga kulla sõber, dünamo¹⁵⁾ peab ju töötama — kuidas siis ilma bensiinita saab! Anna süsi, ära maga!“ hüüdis ta hiinlasest trimmerile¹⁶⁾ ja hakkas süsi ahju lähemale tõmbama.

René sööstis laevalaele; kui jahe tundus tal siin troopika

¹⁵⁾ Dünamo-masin valmistab elektrivoolu, mis on tarvilik raadio-telegrammide edasiandmiseks.

¹⁶⁾ Trimmer on mees, kes kütjatele süsi annab.

päikese käes; ta vaatas nüüd hoopis teise pilguga läbi resti alla kütteruumi.

René ei saanud nüüd jätta üles vaatamata, kuigi teadis, et see on lootusetu. Reisijad muigasid ja üks ninatark kinnitas kõigile, et õpetlane on hulluks läinud.

Pariisis oli Džibuti asevalitseja telegramm ära trükitud kõigis ajalehtedes: õhulaev on jäljetult kadunud. Küsiteldi lendureid, õpetlasi — need kehtasid õlgu, kortsutasid kulmu, või vastasid naljatusega, kuid keegi ei öelnud midagi otsustavat. Üks väle ajaleht lubas isegi 1000 franki autasu sellele, kes välja arvab, mis juhtus L. 126-ga.

Eiffeli torn häälitseis igast küljest, kuid mingisuguseid teateid ei saadud. Keegi kaupmees oli jõudnud müügile lasta „Jaméne'i“ seebi, kuid ka see ei otsustanud asja.

Lendurite klubis arutasid inimesed päeval ja ööl, vaidlesid hääled kähedaks, uurisid Somaalimaa kaarti ning õhuvoolusi, kuid ei jõudnud mingile tulemusele.

„Pierrette“ viis René Tseiloni saare poole. Teda ajas tugevasti kõvenenud mussoon. Reisijad haigestusid kiikumisest, oma kajuteis, nad needsid õhulaeva, mille pärast nad peavad kolm öö-päeva asjata ookeanil hulkuma. Ent kütteruumis kõlksusid päeval ning ööl labidad ja roobid, heledalt paukusid ahjuksed, heites punast valgust. René vaatas kütteruumi ning mõtles: need on hobused, kes seda laeva veavad. Ta seisis vaevalt jalul kiikumise tõttu ega mõistnud, kuidas nad võivad säääl töötada ja veel õhulaevale mõelda.

Ühel hommikul René käis mööda laevalage; ta vaatas kogu aeg üles — see sai tal juba harjumuseks. Äkki hüüdis komandosillalt vahil olev tüürimees:

„Härra René! Palun üheks minutiks!“

René läks trepist üles. Tüürimees ulatas talle pikksilma.

„Vaadake,“ ütles ta, „kas näete täppe silmapiiril, need on Malai saared, palmidega korallisaared.“

„Täna,“ ütles René, võttes vastumeelselt pikksilma.

„Võib olla, see lahutab Teid.“

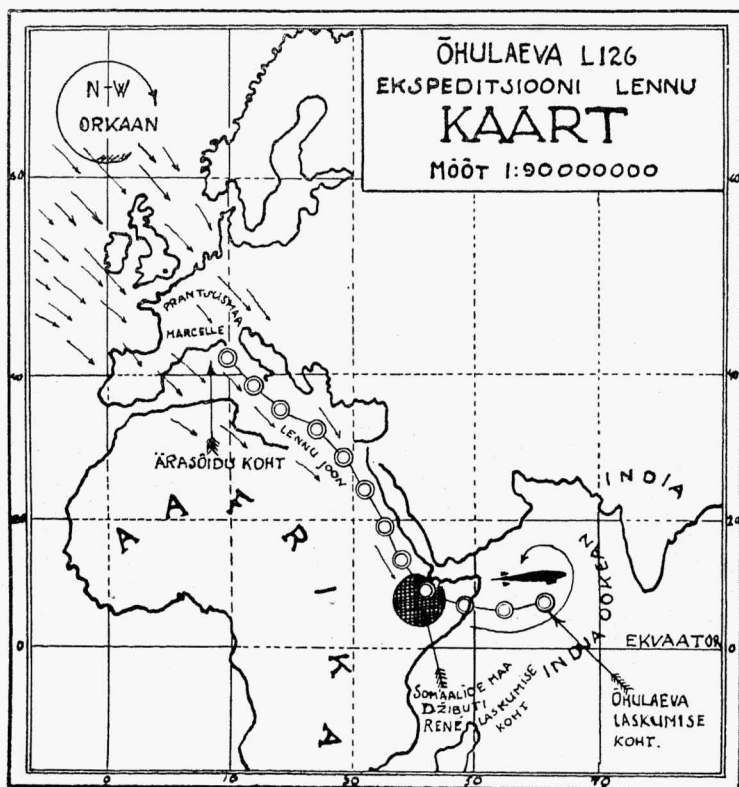
René ei saanud pikksilmaga tabada neid musti täppe, aurik kiikus, ja silmapiir kõikus pikksilma klaasis nagu joobnu. Viimati René kohanes kuidagi ning hakkas vaatlema.

Seni need olid ebamäärased täpid. Kuid sel määral, kuidas laev lähenes, need täpid kasvasid ja tugeva merepikksilmaga hakkas René eritlema üksikuid palme.

Äkki ta karjatas nii valjusti, et vahilolev tüürimees ehmus: kas erutatud õpetlasele ei tule ehk haigushoog.

„Nemad, nemad!“ karjus René.

„Vaeneke, ta näeb viirastust,“ mõtles tüürimees, võttes

teise pikksilma. Tema vilunud silm tabas kohe õhulaeva läikiva kere ühe rõngassaare kohal.

„Teil on õigus,“ ütles ta ärritatud häälega.

Kuid René'd ei olnud enam. Ta tormas alla kütjatega oma rõõmu jagama, kellega oli jõudnud juba saada sõbraks.

Varsti teadis kogu aurik, et õhulaev on leitud, ja mõni üksik reisija ronis laevalaale.

Rõngassaare lahes oli päris vaikne, nii René randus auriku paadis õnnelikult.

Terve õhulaeva meeskond tervitas René'd rõõmuga. Puudus ainult Jaméne.

Kütja arvamine osutus õigeks: bensiini ei jatkunud, ja sõideti pärituult.

„Kuid miks te siis ometi ei telegrafeerinud, kui nägite, et bensiin hakkab lõppema?“ päris René.

„Bensiin lõppes ootamatult,“ seletas Lantier. „Pidi veel

järgi olema neli anumad, kuid nad osutusid tühjadeks. Me leidisime, et neis olid augud.“

„Noh, ei maksa sellest rääkida, armas Lantier, ega ta tõepoolest olegi nii halb, ainult vihastub kergesti.“

„Kes, kes?“ küsis René.

„Pärast, pärast,“ peatas Arno, „ta kahetseb väga.“

René aimas nüüd.

„Aga kus ta on?“ küsis René.

„Kaptan on kogu aeg üksi ja kõneleb ainult vanaisa Arno'ga,“ seletas üks mehaanik.

René tahtis teada kõik, kõik, mis õhulaevaga juhtus pärast seda, kui ta langevarjuga alla hüppas. Kuid aurikult kiirustati. Juba tuli Pariisist teateid, kõikjalt saabus õnnesoovivõõning tervitustelegramme. Lennustaabist tuli käsk: õhulaeva randa toomiseks kõik abinõud tarvitusele võtta, kui on väikseimgi võimalus selleks.

Kõik pöördusid Lantier' poole.

„Vähemalt praegu ta seisab õhus,“ ütles insener, „ja seisab ka siis, kui seome ta laeva nina külge ning sõidame otse pärituult.“

Lantier läks aurikule kapteniga läbi rääkima. Tuli kaua kaudu vaeva näha, enne kui õnnestus õhulaeva üle viia ja nii külge kinnitada, nagu soovitas Lantier. Säeti nii, et aurikult oli võimalik teraskõitega muuta õhulaeva kallakut, kui muutub tuule jõud. Viimati oli kõik korras ja laev hiivas ankrud. Õhulaev sõitis laeva ees hõbedase pilvena.

Pariisis püüdis nüüd üks ajaleht teise ette jõuda: lasti välja Arno telegramm erilehtedel.

„L. 126 saladus selgunud!“ karjusid poisid, möödaminejaile lehti toppides. „Professor Arno teade, 5 santiimi. Õhulaeva saatuse täielik kirjeldus!“

„Pierrette'i“ ühiskajutisse kogunesid kõik reisijad, kus professor Arno ei jõudnud vastata kõigile küsimustele.

„Te küsite, miks me ei jäänud rannale peatuma? Tõepoolest me saime teie telegrammi, et te meid otsite. Me saime telegramme vastu võtta küll, kuid mitte saata.“

„Tähendab te kuulsite siis kõik, kõik?“

„Jah, me sarnanesime hukkujale, kelle keel on halvatud. Kuid me võtsime teie telegrammi vastu alles siis, kui olime juba otsustanud sõita pärituult ning olime kaugel ookeanil.“

„Ah, see on hirmus!“ hüüdis keegi daam. „All on vesi, ümberringi õhk!...“

„Kuid sees — inimesed, armuline proua,“ jätkas vanaisa Arno, „inimesed, kes on kaotanud kogu ballasti, bensiini ja gaasi, kuid mitte julgust.“

„Ja, tänu vanaisale, isegi mitte lõbusat meelt,“ täiendas Leroy.

„Aga kuidas, kuidas?“ ei jõudnud reisijad kannatada. „Te ju langesite ometi?“

„Oh, meil jätkus siiski veel taipu. Poisikestena olime kõik lasknud tuulemadusid; otsustasime ka oma laeva panna tuulemaona lendama. Tuul oli tugev ning ühtlane. Kuid kuhu siduda nöör? Merre? Ja nõnda tegime siis laudadest kilbi, selle alumisele otsale sidusime raskuse ja heitsime ta nööri ot-
sas merre. Mitte ühe, vaid mitu niisugust. See oli ränk töö!“

„Et laeva kergendada? Milleks siis kilpi oli vaja teha?“ küsiti kõikjalt.

„Ei, ei, kannatust.“ rääkis Arno, „kilbid jäid vette seisma loodis, nii nad sõudsid vees ja takistasid õhulaeva lendu, kuid õhulaeva me sidusime viltu, nagu tuulemao, — just samuti, nagu ta praegu sõidab auriku ees, auriku asemel olid vaid kilbid.“

„See on siiski hirmus,“ ütles daam, „ma ei oleks võinud...“

Ent ta ei teadnud, mida ta ei oleks võinud.

Laevalael aga päris õhulaeva madrustelt kütja — René sõber:

„Noh, kui te kõik välja viskasite, aga ta ikka vajus, mis siis?“

„Eks me säädsime siis laeva tuulemao viisil, nagu lendava vorsti, kinnitasime ta ujuvate ankrute külge,“ seletasid õhulaeva madrused.

„Aga kui ta oleks lahti pääsnud?“ küsis kütja.

„Aga kui, aga kui! Noh, siis oleks kõik kajutid ära lõhkunud, oleks kõik välja visanud, oleksime jäänud kas või ainsale lauale... Küllap meil oli, mida välja visata. Oleksime va' kapteni, selle Jaméne'i, ka välja visanud.“

Kõik hakkasid naerma ja vaatasid ringi, otsides silmades Jaméne'i.

„Ei ole näha, peidab end,“ ütles pikk madrus, „ta ju rääkis meile niiviisi, et me tahtsime kõik õpetlased luku taha panna. Aga naljamees ikka see vanaisa! Sää! neil korallisaartel, ta säädis sisse päris Sorbonne'i¹⁷⁾ — temaga polnud sugugi igav. Kõigest jutustas meile.“

„Kuidas, kõigest?“ imestas kütja.

„Nüüd tean kõik,“ seletas madrus kindlalt, „seda et koralle ehitavad... niisugused ussikesed, et pärlid asuvad põhjas merekarpides, et mussoon...“

Madrus hakkas kogeleva.

¹⁷⁾ Ülikool Pariisis.

„Väga lihtne,“ segas õhulaeva motorist vahele. „Aasias on praegu kuum, kuid merel on jahedam, ja nõnda puhubki nagu õuest tuppa. Tead küll, nii kuidas jalgadele puhub.“

„No vale!“ sõnas kütja.

„Lähme vanaisa juure!“ ägestus motorist.

„Lähme, lähme!“ tõmbas madrus omakord.

Kõik kolm läksid vana professorit otsima.

Kuid Arno'l oli juba oma auditoorium ühiskajutis, nüüd tuli loengud üle viia laevalaele.

Neljandal päeval tuli nähtavale India rand.

Kui õhusõitjad istusid aurikule, et sõita koju, Prantsusmaale, ei olnud nendega Jaméne'i. Ta jäigi Indiasse. Räägitakse, et ta teenib nüüd Bombais ühes inglise kontoris.

Loodusesõbra nurk.

Toimetaja Joh. Käis.

Käesoleva numbriga „Vikerkaar“ avab ka „Loodusesõbra nurga“. Selle eesmärgiks on: tuua juhatusi ja ülesandeid loodusevaatlusiks ja katseiks; avaldada huvitavaid tähelepanekuid looduse elust; lahendada lugejailt saadetud küsimusi loodusenähte kohta jne., ergutades kõige sellega noori loodusesõpru tutvumisele looduse eluga, eriti aga oma kodukoha loodusega.

Toimetus loodab rohket kaastööd ka oma noorte lugejate poolt.

Kaks heledat „rändtähte“ õhtutaevas.

Jah, tähed armsalt paistvad, meid kaugel tervitavad...

Kui peaks juhtuma mõni selge õhtu, siis noored loodusesõbrad kasutavad seda selleks, et vaadelda kaht hiilgavat „rändtähte“ — planeeti — hõbevalget Jupiteri ja punakat Marsi.

Aga kuidas neid ära tunda? Miks pole nad samasugused tähed („kinnistähed“), nagu teisedki?

Jupiteri leidmine ei tee raskusi: ta on õhtutundidel heledaim täht kagupoolsel taevavõlvil. Teda vaadeldes märkamegi, et ta sugugi ei vilgu ega virvendu, nagu teised tähed, vaid paisatab rahulikult, ühtlaselt.

Jupiterist idapoole ja vaatepiirile ligemale paistab samuti rahulikult, virvenduseta, punakas Mars (tõuseb novembri lõpus umbes kl. 8 õhtul).

Vaatlemisel tuleb katsuda joonistada mõlemad planeedid ühes 4—5 nende ligiduses seisva tähega ja seda korrata paari nädala järele. Mis seejuures võib märgata?

Marss (roomlaste sõjajumal) ja Jupiter (roomlaste pääjumal) on rändtähed — planeedid, sest nad tõepoolest liiguvad, „rändavad“ tähtede keskel. Viimaste liikumist ei ole võimalik lihtsate abinõudega tähele panna. Marss ja Jupiter on „päikesepere“ (päikesesüsteemi) liikmed; ka meie Maakera ja mõned teised planeedid kuuluvad sinna. (Ehk teabki lugeja ise neid?)

Planeetide valgus on laenatud päikeselt: päike valgustab nende pinda, ja öösel, kui vaatleme neid maakera varjuküljelt, näeme planeetegi hiilgavate tähtedena. (Kuuvalgus tekib samal viisil.) Tähed aga on iseseisvad, väga kauged „päikesed“.

*

K ü s i m u s i :

1. Lapsed mängivad meeleldi liivaaugus, mererannal j. m., ehitades niiskest liivast maju, aedu, kindlusi. Kõik need ehitised lagunevad, kui liiv ära kuivab. Mis hoiab liivaterakesi niiskelt koos?

2. Poisid sõitsid purjepaadiga järvele. Varsi aga vaibus tuul ja paat jäi seisma paigale. Mis nüüd teha? Aerusid paadil ei olnud. Selle eest poisid aga leidsid paadis suure käsilõõtsa. Kohe hää nõu valmis: teeme lõõtsaga „tuult“, puhudes purjedele! Aga kas paat hakkas sellest vähegi liikuma? Kuidas oleks võimalik olnud lõõtsatuult tõepoolest natukenegi kasutada?

*

L õ b u s a i d l o o k e s i .

Miks avad akna? Toas on ju kõigest 12 kr. sooja.

T e e n i j a : Kuulsin praegu aednikult, et väljas on 8 kr. sooja. Kui me selle ka laseme sisse, siis ongi meil toas 20 kr. sooja, nagu härra seda ikka soovib.

*

Õ p e t a j a : Kuidas tekib õhutu ruum?

A n t s : Kui jalgrattur satub terava naela otsa.

*

Emma, kas ma tohin päikese varjutust vaatama minna?
— Võid küll, aga ära mine liiga ligidale.

*

V ä r v i d e m ä n g . „Isa, mis marjad need on?“ — „Mustikad!“ — „Aga nad on ju punased!“ — „Seda küll, kuid nad on praegu veel rohelist.“

*

E m a : Karl, mis ma kuulsin? Sa õpetad papagoile sõimusõnu!

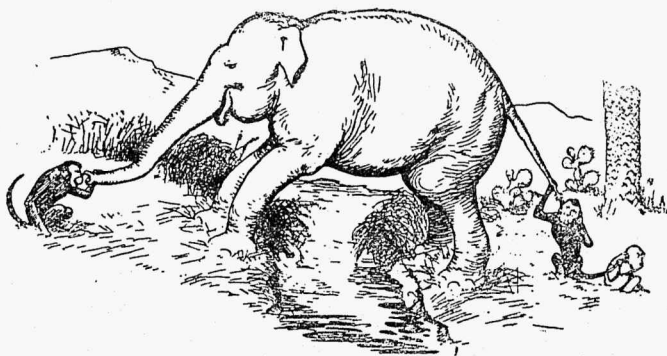
K a r l : Ei, ma ütlesin talle ainult, missuguseid sõnu ta ei tohi tarvitada.

*

Mitmesugust.

15. nov. 1930. a. mälestati kuulsa täheteadlase **J o h a n n e s K e p l e r ' i** 300. surmapäeva. See oligi mees, kes andis seadused (arvult kolm) planeetide liikumistele.

Telefon Aafrikas.

Mullu aasta Aafrikas need ahvipoisid korra telefoni sissesäädest kuulda said seevõrra, et kui kustki kogemata pika traadiotsa saaks, siis see traat ka hääle kaugel', hästi kaugel' lennutaks.

Mõtlesivad siia-sinna: See vast oleks mõnu! Kõlistaks ja juttu puhuks, kuuleks sõbra sõnu! Aga kust võiks sihukese nõiatraadi saada, et saaks poisid selle kaudu kaunist juttu a'ada?

Elevant, see vana onu, palju tarkust teadis, ahvidele selle asja hästi korda seadis.
— Nõnda justament ta toimis, nagu pildil näha, ning see telefon võib tõesti seitse imet teha.

Ainetel M. N.

Üllatava uudisena vikerlastele

võime teatada, et järgmisest numbrist pääle hakkab „Vikerkaares“ ilmuma

Noorte õhuasjanduse osa

hiljutiasutatud „Õhuasjanduse Ühingu“ kaastegeval toetusel ja N. M. K. Ü. pääsekretäri härra H. Tõnisson'i (aadress: Tallinn, Lai tän. 1) toimetusel. Härra H. Tõnisson on asjaga hästi kontaktis, oskab seda huvitavaks teha ja meie noori lugejaid kaastegevusele ergutada. Teda toetavad omalt poolt tegelikud lendurid kaitseväest ja erälennuliinidelt. „Õhuasjanduse Ühingu“ abil on kavatsus edaspidi „Vikerkaare“ „Noorte õhuasjanduse osa“ agaramaile jälgijaile võimaldada ka tegelikult osa võtta õhuasjandusest ja lendamisest. Loodame, et mõneski noorest vikerlasest saab edaspidi tubli ookeanilendur ja õhuvikerlane — oma isamaa kuulsuseks ja auks.

Lähemalt edaspidi.

„Vikerkaare“ seikluskirjastikust

on ilmunud järgmised jutud raamat-ajakirjana:

- № 1. **Charles G. D. Roberts: Loomade kuningas.**
Jutt rändavast ajakirjanikust, kes üksi pääseb ookeanil põhjavajunud laevast. See on mees, kelle vastu võitleb kogu ookean, kuid raudne elutahe jääb võitjaks.
- № 2. **A. Kerstett: Abdulla.**
Jutt rõõmsast, ausast ja kangelasmeelsest beduiini-poisist ja ta imejuhtumusist kaugeil kõrveteekonnal.
- № 3. **Jack London: Jutt Keeshist — eskimode kuningast.**
Jutt noorest kütist ja karutapjast, kellest sai oma hõimu juht ja kangelane.
- № 4. **B. Zitkoff: Orkaan.**
Põnev aerotehniline jutt. Marcelle'ist õhku tõusnud õhuhiiglane satub orkaani hoopide alla ja kantakse üle Vahemere ja Aafrika India ookeani, kus ta maandub bensiini puudusel kuski korallisaarel.
- № 5. **Charles G. D. Roberts: Lumes magaja.**
Noor ameerika neiu sõidab jõuluks koju. Teel röövitakse talt hobune. Lumises laanes ümber eksides vajub ta äkki lumehauda — magava karu pääle. Pääseb säält imekombel eluga. Tore jõulujutt. „Vikerkaare“ jõulunumbris leidub palju muudki huvitavat.

Toimetus: J. Klis, J. Parijõgi, O. Luts, A. Oengo-Johanson, M. Nurmik, H. Valma, L. Jürisson, A. Burmeister. **Vastutav ja tegev toimetaja:** M. Nurmik, **Väljaandja:** Töökooll. **Toimetus ja talitus:** Tallinn, Rataskaevu 22. **Tellimishind:** aastas 2 kr. 50 s., poolaastas 1 kr. 25 s., üksiknr. 25 s.